

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 245/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 511/2016 z 30. novembra 2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom a tlačou podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 511/2016 z 30. novembra 2017. Napadnutý rozsudok navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň navrhuje, aby ústavný súd zakázal krajskému súdu pokračovať v porušovaní označených práv.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol stranou sporu v procesnom postavení žalovaného v konaní o ochranu osobnosti vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 39 C 263/2013. Okresný súd rozsudkom č. k. 39 C 263/2013-195 z 15. decembra 2015 prvým výrokom rozhodol, že sťažovateľ je za neoprávnený zásah do občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu (vtedajšieho primátora mesta Košice, pozn.) povinný poskytnúť mu primerané zadosťučinenie tým, že sa mu do 7 dní od právoplatnosti rozsudku ospravedlní, a to zverejnením ospravedlnenia na sťažovateľom zvolanej konferencii s názvom „Ospravedlnenie primátorovi Košíc“ v tam presne špecifikovanom znení. Druhým výrokom okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 000 eur do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku a posledným výrokom určil, že sťažovateľ je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania tiež do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 7 Cdo 25/2020 z 29. apríla 2020 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, argumentujúc, že:

a) krajský súd sa „*krajne nedostatočným spôsobom*“ vysporiadal s jeho argumentáciou, ktorou počas celého konania poukazoval na skutočnosť, že jeho výroky, ktorými malo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobcu, sa týkali verejného záujmu – veci, ktorá sa týkala postupu mesta Košice pri zabezpečovaní parkovania v meste, pričom žalobca bol ako vtedajší primátor mesta Košice jedným z týchto orgánov a tieto výroky predniesol sťažovateľ ako politik – poslanec miestneho zastupiteľstva a mestskej časti Košice-Staré Mesto, pričom uvedené okolnosti tak neumožňujú záver, že by jeho výrokmi mohlo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobcu,

b) krajský súd sa nevysporiadal s konkrétnymi okolnosťami veci, za ktorých boli tieto výroky prednesené na adresu žalobcu a mesta Košice, a poukázal len na všeobecné závery týkajúce sa ochrany osobnosti, pričom v konaní poukazoval na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, ktorí v sťažovateľom označených rozhodnutiach posudzovali vzťah slobody prejavu a ochrany osobnostných práv verejne činných osôb, osobitne politikov, takým spôsobom, ktorý vylučoval, že by mohol predmetnými výrokmi zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu,

c) krajský súd, ako ani okresný súd sa nevysporiadali s jeho argumentáciou, ktorou poukazoval na konkrétne okolnosti veci, a to, že žalobca bol komunálnym politikom a aj politikom na celoštátnej úrovni a aj on bol komunálnym politikom, otázky, ku ktorým sa vyjadroval a vo vzťahu ku ktorým vyjadroval svoj názor, boli otázkami výkonu verejnej moci a predmetom verejného záujmu, pričom túto svoju obranu založil na posúdení vzájomne si konkurujúcich práv na slobodu prejavu a osobnostných práv v náleze ústavného súdu č. k. IV. ÚS 492/2012 z 18. apríla 2013, pričom toto posúdenie jednoznačne vypovedalo v jeho prospech,

d) rovnako sa „*nijakým presvedčivým spôsobom*“ krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s tým, z akého dôvodu bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma,

e) krajský súd sa nevysporiadal ani s tou časťou jeho odvolacej argumentácie, v ktorej namietal neurčitosť výroku rozsudku okresného súdu,

f) krajský súd, ako ani okresný súd neaplikovali v jeho prípade právne predpisy – ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti spôsobom (poukazujúc na konkrétne nálezy ústavného súdu, pozn.), ktorý by bol zlučiteľný s jeho právami zaručujúcimi mu slobodu prejavu a slobodu šírenia informácií, a tým, že ho sankcionovali za ich realizáciu vo forme povinnosti ospravedlniť sa žalobcovi a poskytnúť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, do týchto jeho práv zasiahli. Zásah všeobecných súdov do jeho práva na slobodu prejavu a slobodu šírenia informácií

bol neproporcionálny, a teda nebol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný na ochranu práv a slobôd iných.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu.

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

8. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol prípustný opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, avšak v podanom dovolaní uplatnil len dôvod jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd ako súd dovolací o ňom následne konal a rozhodoval, pričom dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

11. Ústavný súd konštatuje, že námietky uvedené v časti II písm. a) až e) tohto uznesenia, ktoré smerujú proti napadnutému rozsudku krajského súdu, sťažovateľ v dovolacom konaní neuplatnil. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti explicitne uviedol, že zo stanoviska najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016 vyplýva, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP [teraz § 420 písm. f) CSP].

12. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces

v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

13. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy a dohovoru, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd (obdobne pozri napr. IV. ÚS 457/2020).

14. Meritórne preskúmanie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv v rozsahu, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

15. K uvedenému ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd (zjavne vychádzajúc z obsahu podaného dovolania, ktorého argumentácia smerovala čiastočne aj k námietkam o nedostatočnom vysporiadaní sa krajského súdu s odvolacími námietkami, pozn.) v bode 22 odôvodnenia svojho uznesenia uviedol, že v posudzovanom prípade nejde o prípad, že by odvolací súd svoje rozhodnutie založil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Konštatoval, že súdy nižších inštancií popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd sa v napadnutom rozsudku vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, ako aj s námietkami sťažovateľa uvedených v jeho odvolaní. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odôvodnenie napadnutého rozsudku tak má podľa názoru najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie náležitosti v zmysle § 393 CSP, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva aj to, ako sa vysporiadal s otázkou určitosti a vykonateľnosti výroku rozsudku okresného súdu.

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa označeným v bode 1 tohto uznesenia predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a skutočnosť, že sťažovateľ túto možnosť nevyužil, zakladá dôvod aj na odmietnutie ústavnej sťažnosti v časti námietok vymedzených pod písm. a) až e) podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako neprípustnej.

17. Na tomto mieste sa žiada uviesť, že ak sťažovateľ mal záujem ďalej namietať porušenie svojich práv rozhodnutiami všeobecných súdov pred ústavným súdom, svoju argumentáciu obsiahnutú v časti II písm. a) až e) tohto uznesenia, mohol a mal smerovať aj proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorý sa vysporiadal [aj napriek nepodaniu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pozn.] aj s (ne)existenciou vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, tak ako je popísané v bode 15 tohto uznesenia. Uvedené platí aj vo vzťahu k sťažovateľom formulovanej námietke uvedenej pod písm. f) v časti II tohto uznesenia, ktorá je obsahovo totožná s argumentáciou obsiahnutou v dovolaní sťažovateľa.

18. Napriek už uvedeným skutočnostiam, zohľadniac materiálny prístup k ochrane základných práv sťažovateľa, s ohľadom na osobitosti tejto veci, keď najvyšší súd sa aj napriek explicitnému nepodaniu dovolania aj podľa § 420 písm. f) CSP (ne)existenciou tejto vady zmätočnosti zaoberal, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti podrobil napadnutý rozsudok krajského súdu tzv. kvázimeritórnemu prieskumu, vo vzťahu ku ktorému je ústavná sťažnosť s ohľadom na doručenie uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi (28. mája 2020, pozn.) podaná v zákonom stanovenej lehote [§ 124 zákona o ústavnom súde].

19. Ústavnoprávna dimenzia uvedenej veci je daná tým, že krajský súd napadnutým rozsudkom (zhodne s okresným súdom) vyhovel žalobe žalobcu a sťažovateľovi uložil povinnosť ospravedlniť sa a súčasne ho zaviazal nahradiť žalobcovi vzniknutú nemajetkovú ujmu v peniazoch. Uloženie sankcie v tejto podobe tak nepochybne predstavovalo zásah do základného práva sťažovateľa na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru, ako aj do jeho práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, ktorý konajúce súdy odôvodnili právom žalobcu na ochranu jeho osobnosti.

20. Podstata sporu v danej veci bola v konaní pred všeobecnými súdmi daná konfliktom medzi ústavou a dohovorom garantovanou slobodou prejavu sťažovateľa a právom na ochranu osobnosti žalobcu, ktoré je taktiež zaručené ústavou (najmä jej čl. 16 a čl. 19), ako aj dohovorom (jeho čl. 8). Podstatou rozhodovania o väčšine obdobných právnych sporov je hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu cti, dôstojnosti či súkromia na jednej strane a slobodou prejavu a právom na informácie na strane druhej. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy. Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96, II. ÚS 692/2017).

21. Vzhľadom na sťažovateľom vymedzené námietky v ústavnej sťažnosti, ktorý neproporcionálnosť zásahu do jeho práv namieta v kontexte toho, že krajský súd sa nevysporiadal s osobitosťami danej veci a nedostatočne a neadekvátne sa vysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, sa ústavný súd oboznámil s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj

rozsudkom okresného súdu, ktorý ním bol potvrdený a s ktorého odôvodnením sa krajský súd stotožnil, a konštatuje, že v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu nezistil žiadne ústavnoprávne nedostatky, pretože krajský súd náležite a zrozumiteľne vysvetlil, z akých konkrétnych dôvodov dal pri strete práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu prednosť práve ochrane osobnosti, pričom logicky odôvodnil svoj záver, že konaním sťažovateľa došlo k zásahu, ktorý prevažoval prípustnú mieru.

22. Konkrétne k námietkam sťažovateľa o tom, že všeobecné súdy sa nevysporiadali s osobitnými okolnosťami tejto veci [námietky vymedzené pod písm. a) až c) časti II tohto uznesenia, pozn.], ústavný súd uvádza, že z odôvodnenia rozsudku okresného súdu jednoznačne vyplýva, že okresný súd na prejednávanej spor aplikoval test pomernosti a zohľadnil všetky relevantné otázky na obidvoch stranách, a teda kto zásah do práva na ochranu osobnosti vykonal, do koho osobnostnej sféry zasiahol, čoho sa zásah týkal, kde došlo k tomuto zásahu a ako boli informácie formulované, pričom sa v procese dokazovania riadne zaoberal otázkou pravdivosti tvrdení, resp. výrokov sťažovateľa, ktorých posúdenie bolo v spore podstatné. Okresný súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľ neunesol dôkaz pravdy, a teda v konaní boli preukázané skutočnosti o nepravdivosti ním prednesených tvrdení, resp. o ich značnej skreslenosti, s čím sa okresný súd adekvátnym spôsobom vysporiadal na stranách 14 až 16 svojho rozsudku. Okresný súd pritom zdôraznil, že v konaní mal za nepochybné, že žalobca ako aj sťažovateľ sú osobami verejne činnými a stotožnil sa aj s námietkou sťažovateľa, že stupeň dovolenej kritiky sa vo vzťahu k osobám, ktoré zastávajú funkciu v politike či už na regionálnej alebo celoštátnej úrovni, výrazným spôsobom zvyšuje oproti bežným občanom, čo nepopieral ani žalobca, avšak dospel k záveru, že výrokmi sťažovateľa došlo v značnej miere k zníženiu cti a dôstojnosti žalobcu. Krajský súd nad rámec uvedeného osobitne akcentoval, že pre potrebu zvýšenej akceptovateľnosti kritiky u politikov vždy musí ísť o kritiku vecnú, a teda založenú na celkom alebo výrazne neskreslených faktoch, čo sťažovateľ v danom prípade nepreukázal, keď naopak v konaní bolo preukázané, že sťažovateľ vychádzal pri svojej kritike z nepravdivých a ničím nepodložených skutkových tvrdení. Krajský súd v závere zdôraznil, že na uvedenom nič nemení ani fakt, že sťažovateľ bol v uvedenom období v postavení poslanca, teda bolo jeho povinnosťou obhajovať záujmy obyvateľov danej mestskej časti, keď túto povinnosť si mal plniť primeraným spôsobom, vychádzajúc z podložených skutkových tvrdení a vo forme vecnej kritiky (bod 47 napadnutého rozsudku, pozn.). Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd námietky sťažovateľa o nevysporiadaní sa súdov s jeho argumentáciou o osobitostiach danej veci za zjavne neopodstatnené.

23. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie vidí sťažovateľ taktiež v absentujúcom odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, pokiaľ ide o potvrdenie výroku okresného súdu o uložení povinnosti nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch. Ani tejto námietke sťažovateľa však nebolo možné prisvedčiť. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na rozsudok okresného súdu, ktorý konkrétne na s. 16 uviedol, že aj keď tvrdenia žalobcu o následkoch neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv v rodinnom, pracovnom či inom prostredí, neboli (okrem výsluchu žalobcu, pozn.) ďalej dokladované, dospel k záveru, že vzhľadom na intenzitu zásahu, spoločenské postavenie žalobcu ako vtedajšieho primátora mesta Košice, keď výroky boli prednesené nie v malom okruhu osôb a následne prezentované v masovokomunikačných prostriedkoch prístupných verejnosti, bola v značnej miere znížená česť a dôstojnosť žalobcu

v spoločenských kruhoch, čo viedlo okresný súd k záveru, že samotné ospravedlnenie sa žalobcovi sa nejaví ako postačujúce. Pokiaľ krajský súd vo vzťahu k tejto námietke poukázal, že sa v tomto smere stotožňuje so správnym záverom okresného súdu, možno uzavrieť, že všeobecné súdy poskytli sťažovateľovi kvalifikovanú odpoveď aj na túto ním vznesenú námietku.

24. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa, aj keď nie explicitne, vysporiadal aj s námietkou o neurčitosti výroku rozsudku okresného súdu, keď v bode 23 napadnutého rozsudku uviedol, že z výroku rozsudku okresného súdu je zrejmé, že ide výlučne o výroky prednesené sťažovateľom na tlačovej konferencii konanej 30. januára 2013. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľom označené uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 126/2011 zo 16. apríla 2012 týkajúce sa posudzovania neurčitosti výroku ako vady konania sa celkom zjavne týka inej skutkovej situácie. Najvyšší súd tu posudzoval prípad, kde žalobca v žalobnom návrhu označil niekoľko samostatných, časovo a vecne odlišných skutkových prípadov, v ktorých konanie žalovaných malo vykazovať znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv, čo v žiadnom prípade nemožno stotožňovať s vecou sťažovateľa.

25. Vzhľadom na uvedené nebolo porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v súvislosti s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku ústavným súdom identifikované. Krajský súd totiž podľa názoru ústavného súdu odôvodnil napadnutý rozsudok ústavne akceptovateľným spôsobom a dostatočne reflektoval na všetky odvolacie námietky sťažovateľa v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpovede na všetky pre konanie zásadné otázky. Keďže argumentáciu krajského súdu považuje ústavný súd za ústavne súladnú, zrozumiteľnú a nezaťažujúcu prejavom svojvôle, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti jeho námietok vymedzených pod písm. a) až e) ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Poslednú námietku sťažovateľ koncipoval v súvislosti s namietaným porušením jeho základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 10 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ, odkazujúc na argumentáciu, ktorá je obsiahnutá v ostatných jeho námietkach, uvádza, že krajský súd, ako ani okresný súd neaplikovali v jeho prípade právne predpisy – ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti spôsobom, ktorý by bol zlučiteľný s jeho právami zaručujúcimi mu slobodu prejavu a slobodu šírenia informácií, a tým, že ho sankcionovali za ich realizáciu vo forme povinnosti ospravedlniť sa žalobcovi a poskytnúť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, do týchto jeho práv zasiahli. Aplikujúc test proporcionality, je podľa jeho názoru nesporné, že v predmetnej veci bol sťažovateľ politikom, ktorý sa pri výkone svojej politickej funkcie vyjadroval o postupe a výkone verejnej moci zo strany iného politika – žalobcu. Predmetom výrokov, ktoré odzneli na tlačovej konferencii 30. januára 2013, bola otázka verejného záujmu vo všeobecnosti a osobitne otázka nakladania z majetkom mesta Košice. Výroky týkajúce sa postupu mesta Košice a žalobcu osobitne odzneli v čase, keď téma zverenia parkovania a výber parkovného súkromnej obchodnej spoločnosti bola predmetom živej verejnej diskusie. Na tlačovej konferencii odzneli výlučne hodnotiace úsudky vyjadrujúce názor sťažovateľa na postup mesta Košice a žalobcu v predmetnej otázke, pričom hodnotiace úsudky majú vo všeobecnosti intenzívnejšiu ochranu ako konštatovanie faktov s dôrazom, že ani nepresnosť pri uvádzaní faktov neznamená automaticky zásah do osobnostných práv dotknutej osoby, tak, ako na to poukázal ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 492/2012 z 18. apríla 2013. Zásah všeobecných súdov do jeho

práva na slobodu prejavu a slobodu šírenia informácií bol tak neproporcionálny, a teda nebol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný na ochranu práv a slobôd iných.

27. Z uvedenej argumentácie je zjavné, že sťažovateľ namieta porušenie týchto práv v súvislosti, resp. v nadväznosti na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v súvislosti s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, resp. nesprávnou aplikáciou právnych predpisov upravujúcich ochranu osobnostných práv. Ako už bolo uvedené, ústavný súd neidentifikoval porušenie práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľa. Ústavný súd zastáva názor, že pri posúdení dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, na jednej strane práva na slobodu prejavu, resp. práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom a tlačou, na druhej strane záujmu na ochranu práv jednotlivca, v tomto konkrétnom prípade na ochranu cti, vážnosti a dôstojnosti, aj s poukazom na dôvody rozhodnutia krajského súdu vyhodnotenie proporcionality krajským súdom (v kontexte rozsudku okresného súdu, pozn.) nevybočilo z ústavne akceptovateľných medzí.

28. K sťažovateľom citovaným nálezom ústavného súdu (II. ÚS 152/08, IV. ÚS 492/2012) ústavný súd dopĺňa, že vo veci sťažovateľa bolo v konaní preukázané, že ním prednesené výroky, resp. tvrdenia mali v prevažnej miere podobu nepravdivých skutkových tvrdení, a nie len hodnotiacich úsudkov, ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti. Dokázať pravdivosť týchto výrokov, resp. tvrdení bolo v konaní úlohou sťažovateľa, ktorého zaťažoval tzv. dôkaz pravdy, pričom sťažovateľ ich pravdivosť v konaní nepreukázal. Všeobecné súdy zároveň uviedli, že do osobnostných práv žalobcu bolo zasiahnuté aj v podobe nepravdivého hodnotiaceho úsudku (špecifikovaného na strane 15 rozsudku okresného súdu, pozn.). K uvedenému sa žiada uviesť, že aj keď ochrana výrokov majúcich charakter hodnotiacich úsudkov je z hľadiska slobody prejavu intenzívnejšia, aj tieto musia vychádzať z dostatočného faktického základu, čo, ako vyplýva z napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, nebol prípad sťažovateľa, keď hodnotiaci úsudok bol neprimeraný, hanlivý a zjavne nevychádzal z dostatočného faktického základu. Sťažovateľ navyše okrem rozsiahlej citácie predmetných nálezov ústavného súdu ďalej svoju argumentáciu v tomto smere už v ústavnej sťažnosti bližšie nerozvíja.

29. Ústavný súd preto uzatvára, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy v tomto prípade nedošlo, preto je ústavnú sťažnosť aj v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu